

sum vøggustovu- og barnagarðs-børn kunnu siga, fara at hvørva úr teirra føroyska máli, tá tey gerast eldri. Hann vísir eisini á, at skúlanæmingar ofta brúka ensk orð í sínum føroyska máli, tí tað er smart og nýmótans.

- Tann enska málnýtslan er í rættiliga stóran mun knýtt at teimum ungu og børnunum, tí tað nettupp er eitt mótafyrbrigdi í hesum aldursbólkunum. Tað er onkursvegna smart at brúka ensk orð sum barn og ungur, men tá tey verða eldri, sleppa tey hesum, tí tá síggja tey, at aðrir normar fyri føroyska málið eru galdandi. Tá merkja tey, at hesin mátin at brúka málið uppá ikki er tann rætti, sigur Jógvan í Lon Jacobsen.

Hann heldur, at ein av orsökunum til ensku málnýtsluna hjá børnum og ungum er, at enskt í teirra huga hevur tign á nøkrum økjum, tí føroyskt ikki er til har. Hetta er serliga galdandi á netinum, í telduspølum, teldlum og fartelefonum, har skipanirnar og kunningin ofta er á enskum.

- Enskt umboðar her tað, sum er nútímans, og nútímans er tað, sum hoyrir til tað nýggjasta á sínum øki. Tað at fylgja við tíðini er í sjálvum sær jaligt. Tað øvuta er at vera gamaldags, og tað vil eingin vera, serliga ikki børn og ung, segði hann til Seturskjakið.

Økissmissur er størsta avbjóðingin

Triðja partin kallar hann málsligan økissmiss, har hann meinar við, at málnýtslan á summum økjum í samfelagnum fer frá at vera føroysk til at vera ensk – eitt nú á summum fakøkjum og í telduspølum. Hetta sær hann sum størstu avbjóðingina, tí um fleiri nýtsluøki gerast enskmælt, verður føroyskt sambært honum ikki longur eitt fullfíggjað mál.

- Av tí at føroyskt í øgiliga litlan mun er til í telduspølum, so koma tey ungu og børnini í samband við enskt gjøgnum hesi spølini. Upp gjøgnum 1900-árin var talan um økisvinning: føroyskt kirkjumál, føroyskt undirvísingarmál, før-

oyskar lærubøkur o.s.fr. Í dag uppliva vit tað øvuta, nevniliga økissmiss t.d. innan fyri gransking, útbúgving og vinnulívið.

Hann heldur tað vera óheppið, um mann bara lærir tey ensku fakorðini í undirvísingini.

- So verður málið ikki ment á hesum økjum. Eg haldi, at mann allatið skal royna at menna føroyska málið á øllum fakøkjum. Um fakfólk ikki meta tað vera neyðugt, kann tað jú henda, at tann orðagerðin á teimum fakøk-

junum heldur uppat, sigur hann og vísir á, at tað væl ber til bæði at læra bæði føroysk og altjóða fakorð í skúlanum.

Nýggj barnasangbók:

Skal stimbra málið hjá føroyskum børnum

Barnasangbók Føroya er ein nýggj føroysk sangbók, sum skal vera við til at geva føroyskum børnum eitt størri orðfeingi á føroyskum, og bókin er longu sera vælumtókt

PÆTUR HJALMAR EVENSSON

PATURE@SOSIALURIN.FO

Arið í fjør varð av Mentamálaráðnum sæð sum árið fyrri málmenning hjá børnum. Pengar vórðu settir av til verkætlanir um málmenning, og ein av lidnu verkætlanunum varð lögð fram 25. november í fjør. Hetta var nýggja barnasangbókin, Barnasangbók Føroya. Vónin við sangbókini er, at hon skal stimbra um føroyska málið við eitt nú at geva børnunum eitt so stórt orðfeingi sum gjørligt, so tíðliga sum gjørligt.

Øll børn, sum eru fødd frá 1. januar 2018, fáa bókina í vøggugávu frá landinum. Tey, sum eru fødd higartil í ár fáa hana frá heilsusystrunum kringlandið, og tey, sum hereftir verða fødd,

fáa hana á føðideildini.

Hevur selt 400 eintøk
Barnasangbók Føroya verður eisini seld í leysari sølu, og bókin hevur gingið sum heitt breið, síðan hon kom út síðst í november. Hetta var um tað mundi, tá jólasølan plagar at byrja, og tað merktist eisini aftur í Rit & Rák í SMS. Heilt neyvt hevur Rit & Rák selt júst 400 eintøk av Barnasangbók Føroya, upplýsir handilin fyri Sosialinum. Bókin er á top 3 listanum yvir mest seldu bøkurnar síðan desember.

Út á netið

Rigmor Dam, landsstýrskvinna í Mentamálam, legði bókina fram, og í røðu síni segði hon eitt nú:

- Føroyska málið verður nú álopið langt fyrr, enn tað áður hevur verið, tí skíggjar og skermar nú eru ein partur av gerandisdegnum. Og tað sama er

tað enskt-domineraða, YouTube. Og tað ávirkar. Eisini málið hjá okkara smæstu, segði Rigmor Dam.

Eyð Steinbjørnsdóttir skrivaði í fjør MA-ritgerð, sum staðfesti, at málið hjá føroyskum barnagarðs- og vøggustovubørnum er ávirkað av enskum tilfari á alnótini - sum eitt nú YouTube. Tað er stórrur tørvur á føroyskum tilfari á alnótini, og sum ein roynd uppá at broyta hetta, verða allir sangirnir úr Barnasangbókini lagdir út á YouTube-rásina hjá Barnasangbók Føroya. Teir flestu sangirnir eru komnir á, og teir síðstu eru enn á veg. Mentamálaráðið vónar, at føroysk børn nú kunnu læra sangir, orð og hugtøk á føroyskum, heldur enn á enskum.

